

Björkbacka/Sund/Folkersma

7.4.2011

Sisäasiainministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto
hare@intermin.fi, maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Lausuntopyyntönnö 2.3.2011/Dnro SM011:00/2010

HE laiksi ulkomaalaislain, yliopisto- ja ammattikorkeakoululain sekä asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön neuvoston direktiivi 2009/50/EY kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten (ns. erityisosaajadirektiivi). Hallituksen esityksessä esitetään erityisosaajille avattavan tuloväylän rinnalla pidettäväksi nykyistä järjestelmää.

Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, STTK ja Akava suhtautuvat periaatteessa myönteisesti työperäiseen maahanmuuttoon. Myös taitotiedon vaihto ja osaamisen liikkuvuus on tärkeää. Palkansaajakeskusjärjestöt kannattavat pääpiirteittäin hallituksen esitystä ns. erityisosaajadirektiivin täytäntöönpanosta.

Palkansaajakeskusjärjestöt korostavat kuitenkin seuraavia asioita:

- Direktiivi on yksi neljästä työperäistä maahanmuuttoa koskevasta direktiiviehdotuksesta, jotka oli tarkoitus hyväksyä vuosina 2007–2009. Näiden neljän esityksen lisäksi mm. tutkijadirektiivi, lähetettyjen direktiivi ja työntekijöiden liikkuvuutta koskevat sitoumukset kauppasopimuksissa säätelevät osaltaan kolmansien maiden kansalaisten liikkuvuutta. Yleisesti säätelystä voi todeta, että tavoitteiden vastaisesti **eri työntekijäryhmiä koskevat yhä enemmän eri säännöt ja säätelystä on tulossa yhä monimutkaisempaa** yksinkertaistamistavoitteen sijaan. Tämä saattaa johtaa oikeudenmenetyksiin ja lisätä myös viranomaisten työtä, mikä ei ole ollut sääntelyn tarkoitus. Direktiivi aiheuttaa muutoksia myös sosiaalilainsäädäntöön. Se, että eri maahantulijaryhmillä on erilainen sosiaaliturva, ei ole pidemmän päälle kestävä ratkaisu.
- Hallituksen esityksen nykytilan arvioinnissa todetaan, että **suurin osa tällä hetkellä Suomeen ilman työntekijän oleskelulupaa tulevista ns. erityisosaajista EI ylitäisi direktiivin palkkakynnystä**. Direktiivin puitteissa Suomeen tulevan erityis-

SAK

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Hakaniemenranta 1, 3. krs, 00530 Helsinki
PL 157, 00531 Helsinki
vaihde 020 774 000
www.sak.fi

STTK

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Mikonkatu 8 A, 6. krs, 00100 Helsinki
PL 421, 00101 Helsinki
vaihde (09) 131 521
www.sttk.fi

AKAVA

Akava ry
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki
vaihde 020 7489 400
www.akava.fi

Björkbacka/Sund/Folkersma

7.4.2011

osaajan on saatava vähintään 1,5-kertaa jäsenmaan keskimääräinen brutto-vuosipalkasta. Maahanmuuttoviraston mukaan Suomeen tuleville IT-alan osaajille kuitenkin pyritään tällä hetkellä maksamaan vain 1800–2000 euroa kuukaudessa. Tämä on huomionarvoisen matala palkka verrattuna sekä Suomen yleiseen että erityisesti alan osaajien palkkatasoon Suomessa. Se on jopa alempi kuin esimerkiksi Eriyisalojen Toimihenkilöliitto ERTO ry:n ja Teknologiateollisuus ry:n yleissitovassa tietotekniikan palvelualojen työehtosopimuksessa suunnittelutehtävissä työskenteleville sovittu vähimmäispalkka 2.024 euroa kuukaudessa, eikä näitä tehtäviä voi edes yleensä pitää korkeaa pätevyyttä vaativina tehtävinä. Yleisesti erityisosaajia koskevien työehtosopimusten mukaan palkan on vastattava koulutusta, kokemusta ja työtehtävää. **Viranomaisten on nykyistä tarkemmin huolehdittava siitä, että Suomeen kolmansista maista tulevat työntekijät saavat Suomessa vähintään työehtosopimuksen mukaisen palkan.** Jos näin ei tapahdu, tilanteeseen on puututtava.

- Hallituksen esitys valottaa maahanmuuttoviranomaisten vastuuta arvioida työssä vaadittavaa osaamista, ulkomaalaisen työntekijän koulutusta ja ammattipätevyyttä ja asianmukaista palkkaa. Tämä edellyttää monessa tapauksessa erityistä asiantuntemusta. Esitetyt tilastot eivät vakuuta siitä, että Maahanmuuttoviraston erityisosaajien kohdalla hyväksymä palkka korreloisi koulutuksen, tehtävien vaativuuden ja yrityksissä suomalaisille vastaavista tehtävistä maksettujen palkkojen kanssa. **Työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen on jatkossa oltava paremmin mukana viranomaistyön kehittämisessä ulkomaalaisten työntekijöiden alipalkkauksen ehkäisemiseksi ja suomalaisten työehtosopimusten noudattamiseksi.**
- **Direktiivi ei saa edistää aivovuotoa kehitysmaista.** Jo nyt monessa Afrikan maassa on pula ammattitaitoisesta terveydenhuoltohenkilökunnasta, koska nämä ovat lähteneet töihin Eurooppaan. Tämänkaltaisia direktiivejä säädettäessä on siis samalla mietittävä toimia, jotka ehkäisevät EU:n ulkopuolisille maille mahdollisia haitallisia seurauksia.
- Direktiivissä ei ole rekrytointia koskevia säännöksiä. On huolehdittava siitä, ettei tänne tulevilta peritä kiellettyjä työnvälitysmaksuja ja muita palkkiota.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Akava ry